

**ՀՀ Լոռու մարզպետի 2017թ. առողջապահության
բնագավառում կատարած աշխատանքների մասին
տեղեկատվություն**

Մարզի ընդհանուր տարածությունը- 3798 կմ², կազմում է ՀՀ տարածքի 12.7 %

""Բնակչությունը 221.1 հազ.մարդ, կազմում է ՀՀ բնակչության 7.5 %-ը

2017թ. ընթացքում Լոռու մարզում գործել են հետևյալ բուժհաստատությունները

h/h	բուժհաստատության տեսակը	քանակը	մահճակալ- ների թիվը
	հիվանդանոց	1	45
	բժշկական կենտրոններ՝	5	396
	«Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ		186
	«Ալավերդու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ		60
	«Սպիտակի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ		60
	«Ստեփանավանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ		50
	«Տաշիրի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ		40
	դիսպանսեր	1	35
	պոլիկլինիկաներ	4	
	Լոռու մարզային արյան փոխներարկման կայան	1	
	առողջության առաջնային պահպանման կենտրոններ /ամբուլատորիաներ/	19 (որից համայնքային ենթակայության՝ 5)	
	առողջապահական ընկերությունների կազմում գործող բուժակ-մանկաբարձական կետեր	95	
	Ընդամենը՝	31	476

Մարզի առողջապահական ընկերություններում աշխատում են՝ բժիշկներ - 394, միջին
բուժաշխատողներ- 995, այլ- 576, ընդամենը՝ 1965 մարդ:

2017թ. ընթացքում առողջապահության համակարգում նախատեսված պետական պատվերի կատարողական աշխատանքների բազային ծավալը ներկայացվում է՝

2017թ.Բազային ծավալ հազ.դրամ		Կատարողական	Ֆինանսավորում
Հիվանդանոցային՝	1503190.6	2128530.7	2128530.7
Արտահիվանդանոցային՝	2156372.3	1480847.1	1480847.1
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝	3659562.9	3609377.8	3609377.8

Ընդունված կատարողականը ֆինանսավորվել է 100 %-ով:

Մարզային ենթակայության առողջապահական ընկերություններում վճարովի ծառայության մուտքերը ըստ տարիների՝

	Վճարովի ծառայության մուտքերը կազմել են՝ հազ.դրամ
2014թ.	475415.9
2015թ.	523786.7
2016թ.	526069.1
2017թ.	608255.7

Նկատվում է վճարովի ծառայությունների աճ 2016թ. համեմատ՝ 15.6%:

Առողջապահության համակարգում ֆինանսավորումը շարունակվել է իրականացվել սահմանափակված բյուջեի ֆինանսավորման սկզբունքով:

- Մարզպետարանի ենթակայության բաժնետիրական ընկերությունների ծախսերի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ պետական պատվերի ֆինանսավորումն ստանալուց եւ վճարումները կատարելուց հետո յուրաքանչյուր ամսվա 1-ի դրությամբ կրեդիտորական պարտքերը չեն գերազանցում տվյալ եռամսյակի համար մարզպետարանի կողմից հաստատված նախահաշվային գումարի մեկ երրորդը:

-2017թ.արդյունքներով աշխատավարձի գծով պարտքեր առողջապահական ընկերությունները չունեն:

Ընթացքի մեջ է՝

-«Ստեփանավանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի պոլիկլինիկական մասնաշենքի հիմնանորոգման աշխատանքները՝ 2017թ կատարվել են 85 մլն. ՀՀ դրամ արժեքով աշխատանքներ:

Ավարտվել են՝

1.«Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի շենքի կառուցման աշխատանքները: 2017թ.կատարվել են 1305.6 մլն. դրամի աշխատանքներ:

- 2.«Լոռու մարզային հոգենյարդաբանական դիսպանսեր» ՊՓԲԸ-ի կողմից սեփական միջոցներով կատարվել են կոսմետիկ վերանորոգման աշխատանքներ, ձեռք են բերվել սարքավորումներ 628.6 հազ. դրամ արժեքով: «Դիակոնիա-Հայաստան» բարեգործական հիմնադրամի կողմից դիսպանսերին նվիրաբերվել է կահույք՝ 3700.0 հազ. դրամ արժեքով:
3. «Հայաստանի մանուկներ» հիմնադրամի /COAF/ կողմից «Դսեղի առողջության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ում ներդրվել է 725.740 դրամ՝ մասնակի վերանորոգում կատարելու և ատամնաբուժարան բացելու համար: Կատարվել են վերանորոգման աշխատանքները և սպասվում է ատամնաբուժարանի սարքավորումների ստացմանը:
- 4.«Ալավերդու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ն սեփական միջոցներով ձեռք է բերել սարքավորումներ, կատարել կոսմետիկ վերանորոգման աշխատանքներ՝ մոտ 10715.0 հազ. դրամ արժեքով:
5. «Մեծ Պարնիի ԱԿ» ՊՈԱԿ-ի համար կատարվել են գազաֆիկացման աշխատանքներ ընդհանուր 3.532,1 հազ դրամ գումարով, որից «Դիակոնիա-Հայաստան» բարեգործական հիմնադրամի կողմից 2.500,0 հազ. դրամ, Լոռու առողջապահության հիմնադրամը 400,0 հազ. դրամ և սեփական միջոցներով՝ 632,1 հազ.դրամ :

Նախատեսվում է «Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի հագեցում բժշկական կահույքով և սարքավորումներով և «Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի մանկաբարձագինեկոլոգիական բաժանմունքի հագեցում բժշկական գույքով:

- 6.«Վանաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում սեփական միջոցներով ձեռք է բերվել ուլտրաձայնային թվային դյուրակիր սկաներ 2 տվիչով, որի արժեքն է 5 190,0 հազ.դրամ:
- 7.«Ստեփանավանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ն սեփական միջոցներով ձեռք է բերել բժշկական սարքավորումներ և պարագաներ՝ 2705.0 դրամ արժեքով:
- 8.«Գուգարք» կենտրոնական պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ-ի կողմից սեփական միջոցներով կատարվել են ընթացիկ վերանորոգման աշխատանքներ, ձեռք են բերվել սարքավորումներ՝ 2566.0 հազ. դրամի չափով:
- 9.«Շնողի բժշկական ամբուլատորիա» ՀՈԱԿ-ի կողմից սեփական միջոցներով ձեռք են բերվել լաբորատոր նյութեր և ավտոկլավ 489.2 հազ. դրամ չափով /որից Շնողի և Թեղուտի գյուղապետարարանների կողմից տրամադրվել է դրամաշնորհ 250000 դրամ/:
- 10.«Վորլդ Վիժն» կազմակերպության կողմից «Օձունի բժշկական ամբուլատորիա» ՀՈԱԿ-ին է տրամադրվել գրասենյակային կահույք՝ 1476.4 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով, սեփական միջոցներով կատարվել է Հազվու ԲՄԿ-ի ընթացիկ վերանորոգում 49600դ, սեփական միջոցներով գույքի ձեռքբերում՝ 52000 դրամ արժեքով:
11. «Վորլդ Վիժն» կազմակերպության կողմից «Տաշիրի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ին է տրամադրվել գույք և համակարգչային տեխնիկա 666.0 հազ դրամ արժեքով, բարերարի կողմից գնվել է վիրահատական սեղան 2350.0 հազ.դրամ արժեքով:
12. «Հիվանդությունների վերահսկման և կանխարգելման ազգային կենտրոն» ՊՈԱԿ -ի կողմից մարզի թվով 14 առողջապահական ընկերությունների տրամադրվել են սառնարաններ ընդամենը՝ 6678.0 հազ. դրամ արժեքով:

13. Մակ-ի գրասենյակի կողմից «Սպիտակի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ին է տրամադրվել տոկոմոնիտոր՝ 980.0 դրամ արժեքով, սեփական միջոցներով կատարվել են կոսմետիկ վերանորոգման աշխատանքներ՝ 250.0 հազ. դրամ արժեքով:

14. «Վանաձորի թիվ 3 պոլիկլինիկա» ՓԲԸ-ները սեփական միջոցներով ձեռք է բերել բժշկական սարքավորումներ՝ ընդամենը՝ 826.000 հազ դրամ արժեքով:

15. «Վանաձորի թիվ 5 պոլիկլինիկա» ՊԲԸ-ում կատարվել է ԷՍԳ սենյակի վերանորոգում՝ 200.0 հազ. դրամի չափով:

16. ԱՀԿ-ն մարզի մի շարք առողջապահական ընկերությունների տրամադրել է թվով 15 հասակաչափեր և 14 մանկական կշեռքներ՝ 2850.0 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով:

Ընդամենը՝ շուրջ 47000.0 հազ դրամ:

- 2017թ մարզի առողջապահական ընկերություններում սահմանված կարգով ապահովվել է բնակչության անվճար բուժօգնությունը, իրագործվել են պետական առողջապահական ծրագրեր: Մարզպետի կողմից տրամադրվել է շուրջ 127 միջնորդագրեր՝ սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում չընդգրկված, սակայն անապահով վիճակում գտնվող անձանց բուժօգնություն ցուցաբերելու նպատակով: Մարզից Երևան քաղաքի առողջապահական հաստատություններ են ուղեգրվել 27 հիվանդներ, որոնք հիմնականում այն հիվանդներն են, որոնց բուժօգնությունը մարզում կազմակերպել հնարավոր չէր /տվյալ ծառայության բացակայություն կամ մասնագիտացված բուժօգնության կազմակերպում/:

-«Հայկական ակնաբուժական նախագիծ» բարեգործական հիմնադրամի կողմից «Սպիտակի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում ստեղծված մարզային ակնաբուժական կենտրոնում կատարվել են 564 վիրահատություններ, որից վճարովի սկզբունքով՝ 122 վիրահատություն, ՀԱՆ ծրագրով՝ 229 վիրահատություն, ՀՀ ԱՆ կուրության կանխարգելման ծրագրով՝ 83 վիրահատություն, հատուկ /առանձին/ և սոցիալական անապահով խմբերի անձանց՝ 130 վիրահատություն:

-Մարզային ենթակայության առողջապահական հաստատությունների տնօրենների մրցույթները իրականացվում են գործող կարգի համաձայն /ՀՀ կառավարության 7 հուլիսի 2011թ. թիվ 992-Ն որոշում/: Կազմակերպվել և անց են կացվել «Տաշիրի բժշկական կենտրոն» և «Ստեփանավանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ների տնօրենների թափուր պաշտոնի համար հայտարարված մրցույթներ և նշանակվել տնօրեններ:

-Համաձայն 2017թ. օգոստոսի 10-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006 թվականի նոյեմբերի 2-ի N 1911-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» թիվ 958-Ն որոշման «Մեծ Պարնիի առողջության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ում կատարվել է օպտիմալացում՝ փակելով ընկերության ծննդօգնության 5-մահճակալանոց ստացիոնար մասը և ընդհանուր ստացիոնար 5-մահճակալանոց մասը, ընկերությունում իրականացվում է միայն ամբուլատոր ծառայություն:

- Կապված համայնքների խոշորացման հետ 2018թ. ևս նախատեսվում են օպտիմալացման աշխատանքներ:

- Ոլորտում բնակչության առողջական վիճակը բնութագրող կարևորագույն ցուցանիշներ են հիվանդացությունը և մահացությունը: Վիճակագրությունը ցույց է տալիս, որ ինչպես հանրապետությունում, այնպես էլ մարզում դեռևս բարձր են հիվանդացության մակարդակները: 2013-2017թթ. տվյալները, որը բերվում են ստորև, ցույց են տալիս, որ

մարզում առկա է շաքարային դիաբետով, նորագոյացություններով, պարբերական հիվանդություններով հիվանդացության աճ, իսկ հոգեկան հիվանդությունների, սեռավարակների և տուբերկուլյոզի՝ նվազման միտում:

	2013թ	2014թ	2015թ	2016թ	2017թ.
Շաքարային դիաբետ	4013	4312	4748	4906	5170
Նորագոյացություններ	3136	3289	3497	3531	3656
Հոգեկան հիվանդություններ	4500, այդ թվում 596 -ը նարկո լոգ. կաբ./	5000, այդ թվում 655-ը նարկո լոգ. կաբ./	5062, այդ թվում 588-ը նարկո լոգ. կաբ./	5243, այդ թվում 604-ը նարկո լոգ. կաբ./	4841, այդ թվում 485-ը նարկո լոգ. կաբ./
Սեռավարակներ	1278	1197	1312	1269	1128
Պարբերական հիվանդություններ	442	491	502	478	515
Տուբերկուլոզ	402	380	368	372	334

-MSF /բժիշկներ առանց սահմանի/ կազմակերպությունը 7-8 տարի է զբաղվում է Լոռու մարզի դեղորայքակայուն տուբերկուլոզով հիվանդների բուժմամբ: 2017թ.սկսվել է նաև դեղորայքակայուն տուբերկուլոզով՝ համակցված հեպատիտ C-ի հետ, հիվանդների բուժում և պրոֆիլակտիկա: Արդյունքում արձանագրվել է տուբերկուլոզի կայուն ձևերով հիվանդների թվի նվազեցում:

-Լոռու մարզում հաշվառված և ծրագրային հեմոդիալիզական բուժում են ստանում 57 հիվանդներ:

-ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամաններով ՀՀ առողջապահության նախարարության մարդասիրական օգնության հանրապետական կենտրոնից մարզի համար ձեռք է բերվել մարդասիրական օգնության ճանապարհով մարզին հատկացված 61 մլն 072 հազ. 357 դրամ արժեքով և կենտրոնացված գնումների միջոցով ձեռք բերված 120 մլն 510 հազ. 503 դրամ արժեքով դեղորայք: Մետադոնային ծրագրով հատկացվել է 2մլն 325 հազ. 900 դրամ արժեքով դեղորայք:

- Պարբերաբար ՀՀ առողջապահության նախարարություն է ներկայացվել Լոռու մարզի առողջապահական ընկերություններին անհրաժեշտ մասնագետների պահանջարկը: ՀՀ ԱՆ-ի հետ համագործակցության արդյունքում ինչպես կարճաժամկետ, այնպես էլ երկարաժամկետ գործուղումներով Լոռու մարզ են գործուղվել բժիշկներ:

-2017թ. մարզի առողջապահական ընկերություններ են ընդունվել 11 երիտասարդ մասնագետներ:

-ՀՀ Լոռու մարզպետարանի կողմից միջնորդագիր է տրամադրվել 2 բժիշկի կլինիկական օրդինատուրայում տարբեր մասնագիտություններով սովորելու՝ հետագայում մարզում աշխատելու պայմանով, և մեկ բժշկի մասնագիտական վերապատրաստում անցնելու:

-Լոռու մարզ գործուղված, ինչպես նաև ոչ տեղաբնակ նոր նշանակված բժիշկ-մասնագետների բնակարանային կարիքները լուծելու հարցում ցուցաբերվում է նյութական և կենցաղային հետևողական աջակցություն /«Ստեփանավանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում՝ 2 և «Ալավերդու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում աշխատանքի են ընդունվել 1 սիրիահայ բժիշկներ/:

-ՀՀ Լոռու մարզ հրավիրված երիտասարդ բժիշկներին ևս ցուցաբերվում է նյութական և կենցաղային հետևողական աջակցություն:

- Ախթալա համայնքում արձանագրված «Լեյշմանիոզ» դեպքի, Ճոճկան և Մեծավան համայնքներում արձանագրված աղիքային հիվանդացության դեպքերի հետ կապված ՀՀ ԱՆ «Հիվանդությունների վերահսկման և կանխարգելման ազգային կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի «Լոռի» մասնաճյուղի և մարզի պատասխանատու մասնագետների հետ համատեղ կազմակերպվել են խորհրդակցություններ, տրամադրվել են համապատասխան մեթոդական ցուցումներ աշխատանքները ճիշտ և պատշաճ կատարման վերաբերյալ:

- Զորակոչային և նախազորակոչային աշխատանքները մարզում ապահովում են 5 տարածաշրջանային և 1 ստացիոնար /վիրաբուժական եւ թերապևտիկ պրոֆիլ/ բժշկական հանձնաժողովները:

-Համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2017 թվականի մարտի 27-ի No 983-Ա և ՀՀ պաշտպանության նախարարի 2017 թվականի ապրիլի 25-ի No 2-Ա «Հայաստանի Հանրապետությունում զորակոչային և նախազորակոչային տարիքի անձանց շրջանում կանխարգելիչ պատվաստումների իրականացման մասին» համատեղ հրամանի Լոռու մարզում նախազորակոչիկների, զորակոչիկների և զինծառայողների շրջանում կանխարգելիչ պատվաստումների գործընթացը իրականացվել է համապատասխան ԱԱՊ հաստատության կողմից՝ ըստ Պատվաստումների ազգային օրացույցի:

-Շարունակական բնույթ է կրել բժշկական անձնակազմի վերապատրաստման գործընթացը: Մասնագիտացված անհետաձգելի բուժօգնության կարիք ունեցող երեխաներին բուժօգնության տրամադրումը արդյունավետ կազմակերպելու նպատակով ՀՀ առողջապահության հրամաններով 3 մանկաբույժ մասնակցել են Ռուսաստանի Դաշնության Մոսկվա և Սանկտ-Պետերբուրգ քաղաքներում վերապատրաստման դասընթացներին:

-Չեխիայի հայտնի և փորձառու մասնագետների կողմից կազմակերպվել է ԵՄ՝ մասնավորապես Չեխիայի, առողջապահական ապահովագրական համակարգերի լավագույն պրակտիկայի վերաբերյալ աշխատաժողով, որին մասնակցել են ՀՀ Լոռու մարզի առողջապահության կազմակերպիչներ:

-ՀՀ ԱՆ «Ակադեմիկոս Ս.Ավդալբեկյանի անվան առողջապահության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի և Օստեոպորոզի կենտրոնի մասնագետների կողմից մարզում իրականացվել է «Յոդի հագեցվածության հիմնախնդիրները Հայաստանում» վերապատրաստման դասընթաց, որին մասնակցել են ներգատաբաններ, ընտանեկան բժիշկներ, թերապևտներ, գինեկոլոգներ:

- Մանկական բժիշկների հայկական ասոցիացիայի կողմից Երևան քաղաքում կազմակերպվել է Տեղամասային մանկաբույժի դպրոց, որոնց մասնակցել են Լոռու մարզից 10 մանկաբույժներ և ընտանեկան բժիշկներ:
- Աստղիկ ԲԿ-ում պրենատալ սրտաբան Կարեն Կուրդովի նախաձեռնությամբ կազմակերպվել է հանդիպում-սեմինար պրենատալ սոնոգրաֆիստների հետ: Մարզից մասնակցել են 4 բժիշկ:
- Տնային այցի առկա համակարգի ուժեղացման, մայրերի հետ տարվող աշխատանքի բարելավման նպատակով ԱՀԿ-ի աջակցությամբ և ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանով ԱԱՊ օղակի բուժաշխատողների համար իրականացվել են վերապատրաստման դասընթացներ: Ուսուցում են ստացել շուրջ 145 բուժաշխատող:
- ՄՀԻՎ ռազմավարության շարունակական ներդրման ապահովման, երեխաներին մատուցվող պոլիկլինիկական և հիվանդանոցային բուժօգնության որակի բարելավման նպատակով ԱՀԿ-ի աջակցությամբ և ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանով կազմակերպվել են վերապատրաստման դասընթացներ, որին մասնակցել են 60 բժիշկ (մանկաբույժ և ընտանեկան բժիշկ):
- Ամերիկայի հայ օգնության ֆոնդի կողմից Վանաձորում կազմակերպվել է վերապատրաստման դասընթաց, որին մասնակցել են 30 բժիշկներ:
- ԱՀԿ-ն Իմունոկանխարգելման ազգային ծրագրով կազմակերպել է Մարդու պապիլոմավիրուսի պատվաստանյութի /ՄՊՊ/ ներդրման վերաբերյալ դասընթացներ բժշկական անձնակազմի համար և խորհրդակցություններ՝ առողջապահության և կրթության ոլորտի պատասխանատուների մասնակցությամբ:
- Նեոնատալ ծառայության բարելավման նպատակով նեոնատոլոգների հայկական ասոցիացիան «Վորդ Վիժն Հայաստան» միջազգային կազմակերպության հետ համատեղ կազմակերպել են դասընթացներ մարզի նեոնատոլոգների, մանկաբարձ-գինեկոլոգների, մանկաբույժների և նեոնատալ բուժքույրերի համար: Կազմակերպվել են նաև աշխատանքային այցեր ասոցիացիայի մասնագետների կողմից՝ տեղերում ցուցաբերելով մասնագիտական աջակցություն:
- Մխիթար Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանում կայացել է ընտանեկան բժշկության 5-րդ միջազգային գիտաժողովը: Գիտաժողովին մասնակցել են Լոռու մարզի ընտանեկան բժիշկները:
- «Վորլդ Վիժն Հայաստան» միջազգային բարեգործական կազմակերպության և ՀՀ առաջատար կլինիկաների մասնագետների կողմից 2 անգամ կազմակերպվել են մանկաբուժական ֆորումներ՝ մարզի մանկաբույժների, ընտանեկան բժիշկների, մանկական նյարդաբանների, գաստրոէնտերոլոգների համար (յուրաքանչյուր ֆորումին մասնակցել են 35 բժիշկ), ինչպես նաև վերապատրաստման դասընթաց տեղամասային բուժքույրերի համար (100 բուժքույր):
- «Հայաստանի մանուկներ հիմնադրամ» /COAF/ բարեգործական կազմակերպության կողմից մարզի պատասխանատուների հետ իրականացվել են աջակցող այցեր և

դասընթացներ «Թումանյանի ԱԿ», «Դսեղի ԱԿ», «Աքորու ԱԱՊԿ», «Արևածագի ԱԱՊԿ», «Վահագնիի ԱԿ» հաստատություններում:

-«Հայկական ակնաբուժության նախագիծ» բարեգործական հիմնադրամի կողմից կազմակերպվել է ակնաբույժների 15-րդ միջազգային համաժողովը, որին մարզից մասնակցել են 7 բժիշկ (ակնաբույժ և նեոնատոլոգ):

-ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից կազմակերպվել է «Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության հսկողության և կանխարգելման ռազմավարությանը և հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության հսկողության և կանխարգելման ռազմավարության 2015-2020 թվականների միջոցառումների ծրագիր»-ի շրջանակներում աշխատանքային հանդիպում՝ հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության համաճարակաբանական հսկողության համացանցի 2017 թվականի հաշվետվությունը ներկայացնելու նպատակով: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են իրականացված և իրականացվելիք միջոցառումների ծրագրերը, մանրէաբանական հետազոտության մեթոդաբանությունը, հակաբիոտիկների կիրարկումը, նշանակումը Հայաստանում, ինչպես նաև ներհիվանդանոցային վարակների կանխարգելման մոտեցումները:

-ՀՀ սփյուռքի նախարարությունը «Ակցիա առողջություն Հայաստան-Ֆրանսիա» կազմակերպության հետ համատեղ Երևանում կազմակերպել է Սրտաբանության եվրակովկասյան 6-րդ համաժողովը, որին մարզից մասնակցել են 4 սրտաբան:

-Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարության «ԶԻԱՀ-ի կանխարգելման հանրապետական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացվել են շարունակական դասընթացներ, որին մասնակցել են Լոռու մարզից 9 բժիշկներ, 9 բուժքույր:

-«ԶԻԱՀ-ի կանխարգելման հանրապետական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի մասնագետները տրամադրել են մարզի թվով 29 համայնքներում մատուցել են ՄԻԱՎ-ին և հեպատիտների առնչվող ծառայություններ:

-ՀՀ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից կազմակերպվել են խորհրդակցություններ՝ մարզի առողջապահական ընկերություններում աշխատող ԲՄԲՀ ուղեգրման գործընթացում ներգրավված բժիշկ մասնագետների մասնակցությամբ:

-Մի շարք դեղագործական կազմակերպություններ մարզում իրականացրել են սեմինարներ, որոնց մասնակցել են մարզի սրտաբանները, նյարդաբանները, թերապևտները, ներգատաբանները և ընտանեկան բժիշկները:

-«Էրեբունի» բժշկական կենտրոնի առաջատար մասնագետների կողմից Լոռու մարզի բժիշկների համար 2 անգամ կազմակերպվել է գիտաբժշկական կոնֆերանս, որին մասնակցել են ավելի քան 100 բժիշկներ՝ նյարդաբաններ, սրտաբաններ, թերապևտներ, ընտանեկան բժիշկներ, անոթային վիրաբույժներ:

- Մանկաբուժական ծառայության պատասխանատուների կողմից իրականացվել են Ծոողական կրթության սենյակների աշխատանքների մոնիտորինգ, գրականության և տեսաֆիլմերի տրամադրում, դասընթացների անցկացնում յուրաքանչյուր կրթության սենյակում 2-ական անգամ: Ընդհանուր դասընթացներին մասնակցել են 1000-ից ավել

ծնողներ, որոնք բարձրացրել են իրենց կրթական մակարդակը՝ երեխաների ճիշտ խնամքի, սնուցման, զարգացման հարցերով:

-Համաձայն «Այլընտրանքային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի, այլընտրանքային ծառայության հարցերով հանրապետական հանձնաժողովի որոշմամբ «Լոռու մարզային հոգենյարդաբանական դիսպանսեր» ՊՓԲԸ-ում մեկ անձ իրականացնում է այլընտրանքային ծառայություն:

-2017թ. մարզում արձանագրվել են մանկական մահացության հետևյալ ցուցանիշները. 20 մեռելածին դեպք, 0-1 տարեկան երեխայի 8 հիվանդանոցային (այդ թվում պերինատալ մահացության (0-7 օրեկան երեխայի) 6 դեպք), և 7 տնային մահ, 1-5 տարեկան երեխայի 1 հիվանդանոցային և 5 տնային մահ/ :

Լոռու մարզ	մանկական մահացություն /պրոմիլե/	պերինատալ մահացություն /պրոմիլե/
2013թ	6.0	11.3
2014թ	3.8	9.3
2015թ	8.2	13.3
2016թ	5.8	9.2
2017թ	5.6	9.7

-2012-2017թթ. Լոռու մարզում ծնելիության, մահացության և բնական աճի ցուցանիշներ

Լոռու մարզ		Ծնելիություն	Մահացություն	Բնական աճ
2012	բացարձակ թիվ	3049	2789	0.9 պրոմիլե
	ըստ 1000 բնակչի	10.6	9.7	
2013	բացարձակ թիվ	2919	2777	0.6 պրոմիլե
	ըստ 1000 բնակչի	12.5	11.9	
2014	բացարձակ թիվ	3211	2644	2.2 պրոմիլե
	ըստ 1000 բնակչի	12.1	9.9	
2015	բացարձակ թիվ	2931	2777	0.6 պրոմիլե
	ըստ 1000 բնակչի	11.1	10.5	
2016	բացարձակ թիվ	2856	2760	0.4 պրոմիլե
	ըստ 1000 բնակչի	12.7	12.3	
2017	բացարձակ թիվ	2689	2630	0.3 պրոմիլե
	ըստ 1000 բնակչի	12.2	11.9	

-ՀՀ առողջապահության նախարարության հետ համատեղ վարչությունը իրականացրել է նաև հատուկ /առանձին/ և սոցիալական անապահով խմբերի քաղաքացիներին հանրապետության առողջարաններ ուղեգրման գործընթացը: 2017թ. «Գանձաղբյուր»

առողջարան են ուղեգրվել 69, «ԱՍԱՐ» առողջարան՝ 27 քաղաքացիներ, իսկ «Արարատ» մոր և մանկան առողջարան՝ մինչև 18 տարեկան 9 երեխա և 9 խնամող:

-2015-2017թթ. «Ոչ վարակիչ հիվանդությունների վերահսկում և կանխարգելում» ծրագրի շրջանակներում մարզում կատարվել է գյուղկոզայի հետազոտություն 51607 մարդ /79%, պապ-քսուք՝ 25024 մարդ /82%:

- 2017թ. բուժաշխատողի օրվա կապակցությամբ կազմակերպվել և հանդիսավորությամբ նշվել է մարզային նշանակության ամենամյա միջոցառում «Լավագույն բուժաշխատող» անվանակարգով: Մարզպետի կողմից ստեղծված հանձնաժողովի կողմից ընտրվել և պարգևատրվել են վեց լավագույն մասնագետներ և մեկ բարեգործական կազմակերպություն՝ «Հայկական ակնաբուժական նախագիծ», բազմաթիվ բուժաշխատողներ արժանացել են պատվոգրերի և շնորհակալագրերի:

-2017թ ապահովվել է մարզի ՔՊ բժշկական ծառայության մասնակցությունը մարզային փրկարարական վարչության կողմից կազմակերպված շտաբային ուսումնավարժություններին՝ տարածաշրջանների բժշկական ծառայության պետերի, մարզի բժշկական ծառայության ղեկավար կազմի պատրաստականությունը ստուգելու և կատարելագործելու նպատակով:

-Մարզում առողջապահական ծրագրեր իրականացնող միջազգային կազմակերպությունների հետ ընթացել են սերտ համագործակցային աշխատանքներ, մասնավորապես՝

- Լոռու մարզին Ֆրանսահայ բժիշկների միության Փարիզի մասնաճյուղի կողմից 2011թ. տրամադրվեց շարժական ստոմատոլոգիական կլինիկա, որի միջոցով անվճար ստոմատոլոգիական բուժօգնություն և սպասարկում կստանա մարզի 0-18 և 60-ից բարձր տարիքի ողջ ազգաբնակչությունը: Շարժական կլինիկան հերթականությամբ կայանվում է մարզի բոլոր պոլիկլինիկաներում, առողջության առաջնային պահպանման կենտրոններում և ամբուլատորիաներում՝ սպասարկելով նաև նրանց կազմի մեջ գտնվող բուժակ մանկաբարձական կետերի սպասարկման տարածքի ազգաբնակչությանը: Շարժական կլինիկան վերջացնելով Մարգահովիտ, Գուգարք, Դսեղ, Լեռնապատ, Գարգառ, Գյուլագարակ, Փամբակ, Շահումյան, Գյուլագարակ, Վարդաբլուր, Դարբաս, Կուրթան համայնքների ազգաբնակչության և Վանաձոր համայնքի Տարոն 4 թաղամասի խնամքի կենտրոնի շահառուների ստոմատոլոգիական սպասարկումը՝ սպասարկելով ընդհանուր հաշվով 2213 մարդ:

-Մարզի տարածքում գործում են բուժական տարբեր թեքումներով հետևյալ կենտրոնները՝ 1.Վանաձորում «Հովարդ Կարագյոզյան» բարեգործական ատամնաբուժական և ակնաբուժական կենտրոնը սպասարկում է մանկական ազգաբնակչությանը:

Ակնաբուժական ծառայություն՝ տարվա ընթացքում ընդունել է շուրջ 6000 երեխա, անվճար տրվել է ակնոցներ, իրականացվել է ապարատային բուժում, ատամնաբուժական ծառայություն՝ տարվա ընթացքում ընդունել է շուրջ 10000 երեխա:

2. Սպիտակում՝ Ավետարանչական եկեղեցու հովանավորությամբ գործող «Հույս Հայաստանին» և «Ֆրանսահայ միության» մանկական բժշկական կենտրոնները, /հատկացվում է անվճար դեղորայք/:

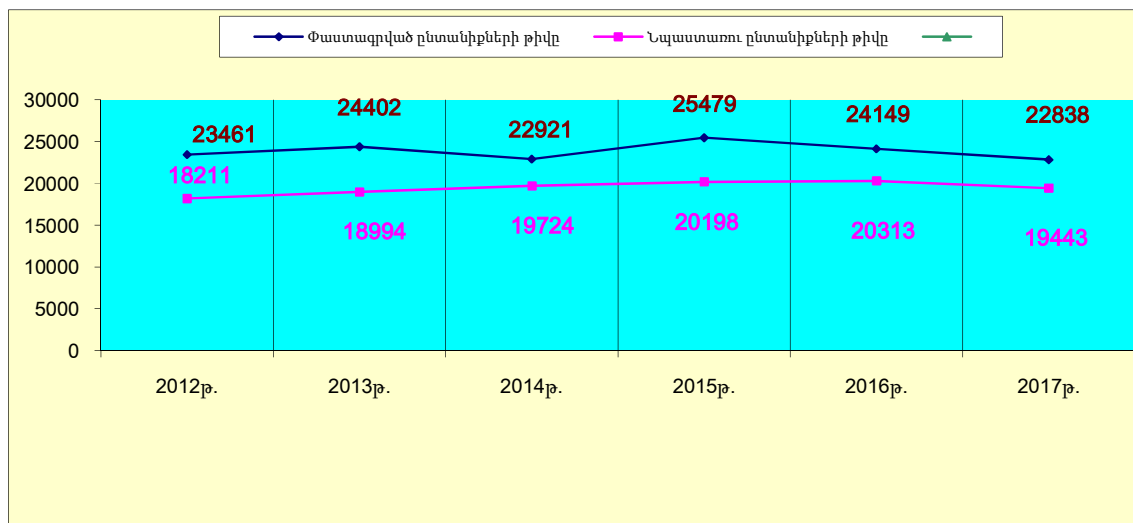
-Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչությունում գործում է /0322/ 2-33-99 հեռախոսահամարով թեժ՝ ազգաբնակչության կողմից բարձրացված հարցերին արագ արձագանքելու նպատակով: Թեժ գծի աշխատանքի արդյունքում նաև վեր են հանվում համակարգում առկա թերություններ, բացթողումներ: Արձանագրվել է 43 զանգ:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆ

Սոցիալական աջակցություն

ՀՀ Լոռու մարզի 2017-2025թթ. ռազմավարության մեջ համալիր կերպով ներկայացվել է սոցիալական ապահովության բնագավառը, որտեղ կարևորվում են բնակչությանը մատուցվող սոցիալական ծառայությունների մատչելիությունը, իրազեկության բարձրացումը, հաշմանդամություն ունեցող անձանց, տարեցների և հատուկ կարիքներ ունեցող երեխաների հիմնախնդիրների լուծումը:

Բնակչությանը սոցիալական ծառայություններ մատուցելու գործընթացը օրակարգային լինելով հանդերձ, մարզի սոցիալական աջակցության տարածքային մարմինները (ՍԱՏՄ-ներ) նկատելի աշխատանք են տարել անապահովության գնահատման համակարգում ընտանիքների փաստագրումը վաղօրոք կազմված ժամանակացույցով իրականացնելու ուղղությամբ: ՍԱՏՄ-ների կողմից յուրաքանչյուր ամիս թարմացվել են տեղեկատվական շտեմարանները, որը կարևոր հանգամանք է անապահով խմբերին ուղղված միջոցների հասցեականությունը առավել հստակեցման գործում: Մարզպետարանի կողմից իրականացվել են ընտանեկան նպաստի և միանվագ դրամական օգնության նշանակման և վճարման հաշվետվությունների հավաքումն ու ամփոփումը, ինչպես նաև այդ տվյալների ամենամսյա վերլուծությունը:

2017թ. ընթացքում ՍԱՏՄ-ները փաստագրել են 22.838 ընտանիք (կանխատեսվել էր 23.810-ը), նրանցից նպաստի իրավունքը պահպանել են 16.816-ը, իրավունքը կորցրել՝ 3.433 ընտանիք (որոնցից՝ 256-ը փաստագրման, 1.306-ը չփաստագրման, իսկ 1.871-ը՝ ՍԱՏՄ-ների ուսումնասիրության արդյունքում): Նոր նպաստառու են դարձել 2.967 ընտանիքներ: 01.01.2018թ. դրությամբ նպաստառու են ամսական միջինացված 19.443 ընտանիք:

Մարզի ՍԱՏՄ-ները իրենց աշխատանքներն իրականացրել են պետության կողմից տրամադրված միջոցների սահմաններում: 2017թ. ընթացքում մարզի սոցիալական աջակցության տարածքային մարմինները տնտեսել են ավելի քան 577 մլն դրամ:

Մարզում 2017թ. ընթացքում ՍԱՏՄ-ների կողմից վճարվել է ավելի քան 6 մլրդ 422 մլն դրամ պետական նպաստներ /ներառյալ՝ հրատապ օգնությունները/, այդ թվում՝ վճարվել է շուրջ քան 6.13 մլրդ դրամ ընտանեկան նպաստ /ներառյալ՝ սոցիալականը/ և հրատապ օգնություն՝ շուրջ 294 մլն դրամ:

Նպաստառու ընտանիքի 964 երեխայի համար վճարվել է կրկնակի չափով ծննդյան նպաստ՝ 48.2 մլն դրամ/, առաջին դասարան հաճախող 1.538 երեխայի համար վճարվել է միանվագ օգնություն՝ շուրջ 38.45 մլն դրամ, 23 ընտանիքներում մահացած անդամի համար՝ 1.15 մլն դրամ, հրատապ օգնություն է վճարվել շուրջ 206 մլն դրամ /միջին հաշվով յուրաքանչյուր ամիս 932 ընտանիքների/:

Ամբողջական վճարումների պատկերը, ըստ տարածաշրջանների.

Պետական նպաստների մասով՝

/մլն դրամ/

Բնութագրիչներ		Վանաձոր		Սպիտակ		Ստեփանավան		Թումանյան		Տաշիր	
		Ընտ./անձ /մի ք./	Գումար	Ընտ./անձ /մի ք./	Գումար	Ընտ./անձ /մի ք./	Գումար	Ընտ./անձ /մի ք./	Գումար	Ընտ./անձ /մի ք./	Գումար
Ընտանեկան նպաստ	Ցուցակային	4501	1669.01	3511	1294.66	3959	1323.81	1195	468.29	1103	544.86
	Վճարված	4363	1597.87	3416	1251.58	3937	1313.67	1160	449.89	1085	407.02
Սոցիալական նպաստ	Ցուցակային	2231	498.97	1070	243.38	815	181.12	676	152.26	382	86.38
	Վճարված	2162	476.55	1034	230.7	798	175.56	652	144.63	363	81.13
Ընդամենը՝	Ցուցակային	6732	2168.07	4581	1538.1	4775	1504.93	1871	620.55	1485	631.24
	Վճարված	6525	2074.42	4450	1482.29	4735	1489.23	1813	594.53	1449	488.14

Հրատապ օգնությունների մասով՝

/մլն դրամ/

Բնութագրիչներ		Վանաձոր		Սպիտակ		Ստեփանավան		Թումանյան		Տաշիր	
		Ընտ. /անձ /միջ. /	Գումար	Ընտ. / անձ /միջ. ./	Գումար	Ընտ. / անձ /միջ. ./	Գումար	Ընտ. / անձ /միջ. ./	Գումար	Ընտ. / անձ /միջ. ./	Գումար
Երեխայի ծննդյան միանվագ օգնություն /50.000դր. /	Ցուցակային	236	11.8	420	21.0	169	8.6	70	3.5	68	3.55
	Վճարված	236	11.8	420	21.0	169	8.6	66	3.3	67	3.5
Երեխայի առաջին դասարան հաճախման միանվագ օգնություն /25.000դր. /	Ցուցակային	571	14.28	393	9.83	244	6.1	171	4.28	163	4.08
	Վճարված	568	14.2	393	9.83	244	6.1	170	4.25	163	4.08
Ընտանիքի անդամի մահվան դեպքում /50.000դր. /	Ցուցակային	10	0.5	2	0.1	5	0.25	3	0.15	3	0.15
	Վճարված	10	0.5	2	0.1	5	0.25	3	0.15	3	0.15
Եռամսյակային հրատապ օգնություն /18.000 դր./ միջին.	Ցուցակային	336	73.69	240	52.28	238	49.25	93	20.55	62	16.12
	Վճարված	328	71.33	236	51.2	219	48.5	90	19.75	59	15.2
Ընդամենը վճարված			97.83		82.12		63.44		27.47		22.9

2017թ. մարզում սահմանված ժամկետներում վճարվել են պետական նպաստները և հրատապ դրամական օգնությունները:

ՀՀ նախարարություններից և գերատեսչություններից ստացված տվյալների /հարակից բազաներ/ համադրումները համակարգված ձևով է իրականացվում, իսկ հաշվետվային գործընթացը իրականացվում է մարզպետարանի կողմից թվային, իսկ մարզի ՍԱՏՄ-ների կողմից՝ անհատական տվյալների ներկայացմամբ և տեղեկատվական շտեմարանների փոխանակմամբ (աշխատավարձ, մաքսային, անհատ ձեռնարկատիրական, անշարժ գույքի և անձնական ավտոմեքենայի առկայություն, էլեկտրաէներգիա, մինչև 2 տարեկան երեխայի խնամք, կենսաթոշակային, հաշմանդամության և զբաղվածության տվյալներ և այլն): Նկատելի աշխատանքներ են տարվել համադրման արդյունքում քաղաքացիներին ավելի վճարված գումարների ետգանձման ուղղությամբ:

2017թ. ընթացքում մարզի սոցիալական ծառայությունները սխալ տեղեկություններ ներկայացրած քաղաքացիներից ետ են գանձել շուրջ 13.58 մլն դրամ, որից շուրջ 6.3 մլն դրամը բաժին է ընկնում Վանաձորի սոցիալական աջակցության տարածքային բաժնին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում՝ 2017թ. ընթացքում, ըստ մարզի ՍԱՏՄ-ների, ավելի վճարված նպաստների հետգանձման վերաբերյալ տեղեկատվություն, գործընթացը անընդհատ և շարունակական է/

/մլն դրամ/

	Հետգանձման ենթակա	Փաստացի ետ է գանձվել 2017թ. ընթացքում /ՍԱՏՄ, ԴԱՀԿ, դատարան/	Սոցիալական աջակցության խորհուրդների և դատական ատյանի կողմից մարված	Մնացորդը՝ 01.01.2018 թ. դրությամբ
Վանաձորի ՍԱՏԲ	22.44	6.28	3.68	12.47
Սպիտակի ՍԱՏԳ	4.01	2.08	0	1.93
Ստեփանավանի ՍԱՏԳ	2.26	1.66	0.6	0
Թումանյանի ՍԱՏԳ	4.1	2.6	0.48	1.02
Տաշիրի ՍԱՏԳ	1.49	0.97	0	0.52
ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶ	34.3	13.58	4.77	15.95

Շարունակվել է վերահսկվել մարզի սոցիալական ծառայություններ տրամադրող տարածքային մարմինների կողմից քաղաքացիներին տարբեր կազմակերպություններ /այդ թվում՝ հանրապետության բժշկական հաստատություններ, կրթական, կոմունալ և այլն/ ներկայացվող տեղեկանքների տրամադրման գործընթացը:

2017թ. ընթացքում մարզի ՍԱՏԳ-ների կողմից տրամադրվել են 12.845 տեղեկանքներ /2015թ. տրամադրվել է 8.588 տեղեկանք, 2016թ.՝ 9.110/, պատկերը, ըստ տրամադրված տեղեկանքների տեսակների, հետևյալն է.

Տեղեկանքների բնույթը և տրամադրող մարմինը	Վանաձորի ՍԱՏԳ	Սպիտակի ՍԱՏԳ	Ստեփանավանի ՍԱՏԳ	Թումանյանի ՍԱՏԳ	Տաշիրի ՍԱՏԳ	Լոռու մարզ
Ա /անձնագրային ծառայություն	3.236	677	391	895	953	6.152
Բ /բժշկական ընկերություններ	1.977	706	882	511	287	4.363
Գ /գիտա - կրթական հաստատություններ	885	323	178	114	44	1.544
Դ /այլ ծառայություններ/	229	313	107	65	72	786
Ամբողջը՝	6.327	2.019	1.558	1.585	1.356	12.845

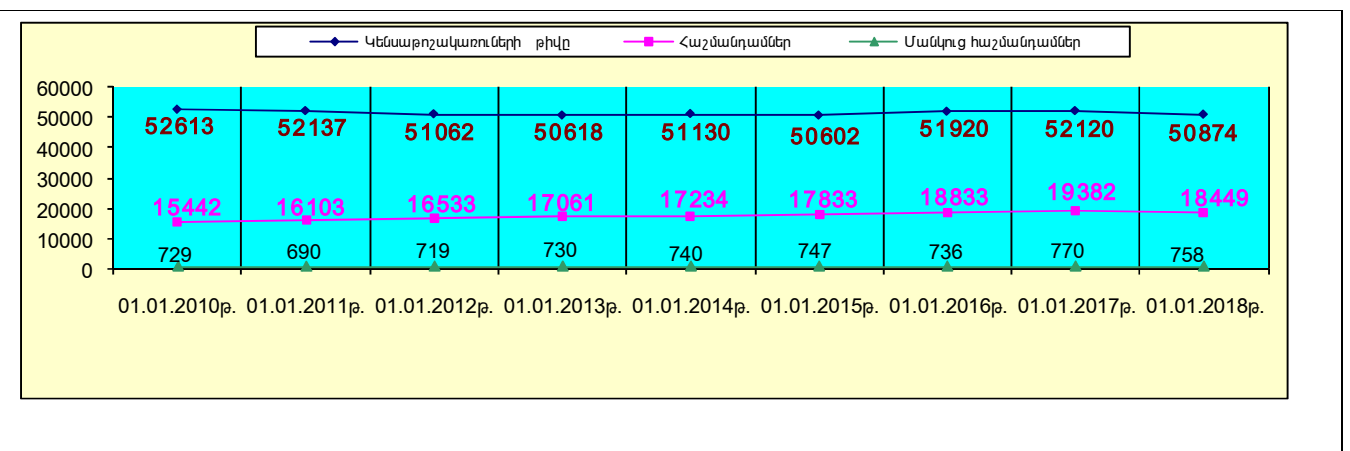
Մարզի ՍԱՏԳ-ների կողմից շարունակվել են ավանդի դիմաց տրվող փոխհատուցման գործընթացը: **2017թ. ընթացքում փոխհատուցվել է 263 անձ՝ ավելի քան 55.107 մլն դրամի չափով /2016թ. փոխհատուցվել էր 493 անձ՝ ավելի քան 105.153 մլն դրամի չափով/:**

2007-2017թթ. ընթացքում փոխհատուցվել են 15.969 քաղաքացիներ՝ ավելի քան 2 մլրդ 803.1 մլն դրամ:

Մարզպետարանի կողմից համակարգվել են ընտանեկան նպաստի գործունեությունը կանոնակարգող անհրաժեշտ օրենսդրական և մեթոդական հրահանգների ՍԱՏԳ-ներին տրամադրման աշխատանքները:

Կենսաթոշակային ապահովություն

ՀՀ ԱՍՀՆ-ի սոցիալական ապահովության պետական ծառայության (ՍԱՊԾ) կողմից տրամադրվել է Լոռու մարզի առ 01.07.2017թ. կենսաթոշակառուների տեղեկատվական թվային բազան:

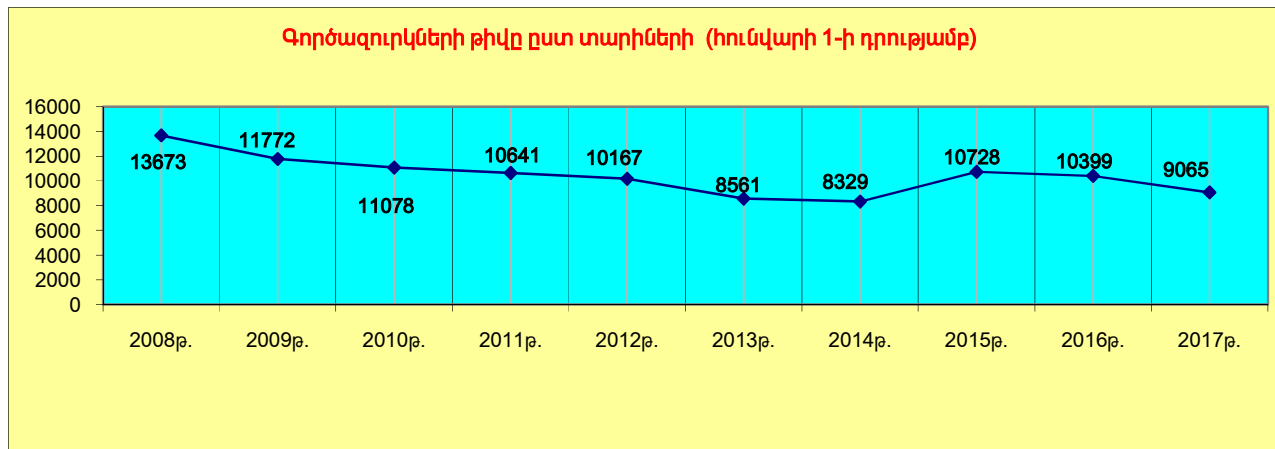
ՀՀ Լոռու մարզում կենսաթոշակ են ստանում 50.874 մարդ, հաշմանդամություն ունեն 18.449-ը (որից առաջին խումբ՝ 781, երկրորդ խումբ՝ 7.402, երրորդ խումբ՝ 9.508, մանկուց հաշմանդամություն ունեն 758 երեխա), ծնողազուրկ են 2.016 երեխա:

Կենսաթոշակի հիմնական մասը կազմում է 16.000 դրամ, աշխատանքային ստաժի մեկ տարվա արժեքը՝ առաջին 10 տարվա համար (800 դրամ), 10 տարին գերազանցող յուրաքանչյուր տարվա համար 500 դրամ:

Մարզում սահմանված ժամկետներում վճարվել են 2017թ. բոլոր ամիսների կենսաթոշակները:

Աշխատաշուկա և զբաղվածություն

2017թ. Լոռու մարզում շարունակվել է ակտիվ աշխատաշուկայի ստեղծման և զբաղվածության խթանման քաղաքականությունը: Մարզի զբաղվածության տարածքային կենտրոններից ստացված տվյալների հիման վրա պատկերը հետևյալն է.

Գործազուրկների թիվը կազմում է առ 01.01.2018թ. դրությամբ՝ 9065 մարդ, որից՝ 6310-ը կանայք են (Վանաձոր՝ 4139/2860-ը կին, Ալավերդի 1034/707, Ստեփանավան՝ 2258/1651, Սպիտակ՝ 1317/846, Տաշիր՝ 317/2246): Քանի որ պետական ծրագրերը ավելի պահանջարկված ու նպատակամետ են, այդ պատճառով էլ նկատելիորեն բարձրացել է գործազուրկների ակտիվությունը տվյալ ծրագրերում ընդգրկվելու նախաձեռնողականությունը:

Աշխատանք փնտրողների թիվը 01.01.2018թ. կազմել է 9526 մարդ, նախորդ ժամանակահատվածում՝ 11017 մարդ /Վանաձոր՝ 4283, Ալավերդի՝ 1178, Սպիտակ՝ 1399, Ստեփանավան՝ 2308, Տաշիր՝ 358/: Նրանցից աշխատանքի է տեղավորվել 969 մարդ, որից՝ 657 կին (Վանաձոր՝ 456 /որից՝ 321՝ կին/, Ալավերդի՝ 111 /որից՝ 70 կին/, Ստեփանավան՝ 244 /որից՝ 156 կին/, Սպիտակ 119 /որից՝ 85 կին/, Տաշիր՝ 39 /որից՝ 25 կին):

Զբաղվածության ամենամյա ծրագրերով աշխատանքի է ընդունվել 212 մարդ /Վանաձոր՝ 100, Ալավերդի՝ 24, Սպիտակ՝ 37, Ստեփանավան՝ 36, Տաշիր՝ 15/:

2017թ. մարզում վարձատրվող հասարակական աշխատանքներ և գյուղական բնակավայրերի բնակչության շրջանում՝ աշխատաշուկայում աշխատաշուկայում անմրցունակ, գյուղատնտեսական նշանակության հողի սեփականատեր կամ վարձակալ կամ անհատույց օգտագործող հանդիսացող անձանց ներգրավմամբ սեզոնային զբաղվածության խթանմանն ուղղված ծրագրեր չեն իրականացվել:

2017թ. ընթացքում երկու ծրագրային ուղղություններով «Աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց աշխատանքի տեղավորման դեպքում գործատուին միանվագ փոխհատուցման տրամադրում» և «Ձեռք բերած մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքային փորձ ձեռք բերելու համար գործազուրկներին աջակցության տրամադրում» Լոռու մարզի զբաղվածության տարածքային կենտրոնների կողմից աշխատաշուկայում անմրցունակ շահառուների հետ իրականացվել են 215 ծրագրեր, այդ թվում՝ գործատուին միանվագ փոխհատուցման ծրագրով 147 և մասնագիտական աշխատանքային փորձ ձեռք բերելու համար գործազուրկներին աջակցության տրամադրում ծրագրով 67: Սա ամենաբարձր ցուցանիշն է հանրապետության մարզերի ցուցանիշների մեջ /Լոռի՝ 215, Տավուշ՝ 194, Կոտայք՝ 170, Շիրակ՝ 140, Գեղարքունիք՝ 124/:

Զբաղվածության պետական գործակալության կողմից Վանաձորում 12.10.2017թ. անցկացվեց «Աշխատանքի տոնավաճառ, որին մասնակցություն ունեցան 28 գործատուներ, փաստվեց 301 թափուր աշխատատեղերի պահանջարկը, մասնակցեցին 2200 աշխատանք փնտրողներ, նրանցից աշխատանքի են տեղավորվել 37-ը:

Աշխատատեղերի պահանջարկը հիմնականում սպասարկման բնագավառից են /մատուցող, խոհարար, բարմեն, վարորդ, մեքենաների տեխսպասարկման մասնագետ, կաթի վերամշակման բնագավառի մասնագետ՝ պանրագործ, բժիշկ, գյուղական համայնքներում՝ մանկավարժ և այլն:

ԱՄՆ ՄԶԳ ֆինանսավորմամբ համայնքների հետ համագործակցային եռամյա՝ «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց կենսամակարդակի բարելավումը զբաղվածության խթանման միջոցով» (LIFE՝ Կյանք) ծրագրի աջակցությամբ համայնքի ենթակայության ներքո Վանաձորում կազմավորված բարեկարգման հարցերով և համայնքային գույքի պահպանման և սանմաքրման աշխատանքներով զբաղվող «Նեցուկ» ՀՈԱԿ-ում և Սպիտակում՝ ջերմոցային տնտեսությունում աշխատում են 14-ական հաշմանդամություն ունեցող անձինք: Վանաձորում գործող «Էբրիկոտ» ընկերությունում աշխատում են 15 հաշմանդամություն ունեցող անձ /որից՝ հուշանվերների արտադրությունում՝ 10, իսկ արծաթյա զարդերի արտադրությունում՝ 5/:

Աջակցություն հաշմանդամություն ունեցող անձանց և տարեցներին

Մարզի բժշկասոցիալական փորձաքննական հանձնաժողովների կողմից 2017թ. հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար լրացվել են 10.067 ՎԱԾ (վերականգնողական անհատական ծրագրեր), որից՝

Ըստ տարածաշրջանների և բնութագրիչների	Վերականգնողական անհատական ծրագրեր			
	Ամբողջը, որից՝	մասնագիտական	բժշկական	սոցիալական
Վանաձոր և Գուգարքի տարածաշրջան	5637	1676	1983	1978
Սպիտակ և Սպիտակի տարածաշրջան	1331	1300	25	6

Ստեփանավան և Ստեփանավանի տարածաշրջան	547	515	20	12
Ալավերդի և Թումանյանի տարածաշրջան	2169	676	749	744
Տաշիր և Տաշիրի տարածաշրջան	383	143	121	119
Ամբողջը՝	10.067	4.310	2.898	2.859

2017 թվականի ընթացքում ՀՀ Լոռու մարզի հաշմանդամություն և սոցիալական այլ կարգավիճակ ունեցող անձանց տրամադրված պրոթեզաօրթպեդիկ և վերականգնողական պարագաների բաշխումը իրականացվել է ՀՀ ԱՍՀՆ-ի հետ համագործակցված:

Պատկերը հետևյալն է.

	Վանաձոր և Գուգարքի տ/շ	Սպիտակի տ/շ	Ստեփանավանի տ/շ	Թումանյանի տ/շ	Տաշիրի տ/շ	ԼՈՒՈՒՄԱՐԶ
Պարագայի տեսակը	Պարագայի քանակը					
Հաշմանդամի սայլակի ձեռքբերման պետական հավաստագիր	13	3	1	4	1	22
Լսողական սարքի ձեռքբերման պետական հավաստագիր	27	6	4	0	1	38
Լսողական սարքի ներդիր	20	6	4	6	8	44
Հենակներ	38	16	11	16	0	81
Քայլակ	6	1	2	2	0	11
Ձեռնափայտ	11	3	4	5	1	24
Կոշիկներ	120	19	26	12	8	185
Կրծքագեղձի պրոթեզ	16	3	2	8	0	29
Ակնագնդի պրոթեզ	7	2	1	2	0	12
Ձայնաստեղծ սարք և ձայնաստեղծ պրոթեզ	1	3	2	2	0	8
Ստորին վերջույթի պրոթեզներ, մոդուլյար պրոթեզներ, բուժամարզական պրոթեզներ	38	18	9	18	4	87
Վերին վերջույթների պրոթեզներ	7	1	0	0	0	8
Օրթեզներ	10	1	0	8	0	19
Սեղմիրան/Կորսեթ	4	3	2	3	0	12
Բանդաժներ/աղեկապ/	2	0	1	0	0	3

Սուպինատոր	1	0	1	1	0	3
Ամբողջը՝	321	85	70	87	23	586

Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համակողմանի աջակցությունը շարունակում է մնալ մարզպետարանի առաջնահերթ գործառույթներից մեկը: Մարզպետարանը սերտ համագործակցային աշխատանք է իրականացնում ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության հետ, գործընթացում ներգրավելով մարզի ակտիվ կառույցներին, մասնավորապես՝ հաշմանդամների վերականգնողական պարագաներով ապահովելու ուղղությամբ առանձնանում են «Երուսաղեմի Սուրբ Ղազարի օրդենը Հայաստանում» բարեգործական հիմնադրամը, «Լիարժեք կյանք», «Սպիտակ բազե» և «Երիտասարդական ալիք» ՀԿ-ները՝ աջակցություն ստանալով երևանյան «Սատար» հաշմանդամների հարցերով զբաղվող ՀԿ-ից /վերջինս զբաղվում է նաև հաշմանդամային գույքի արտադրությամբ/:

Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի միջավայր ապահովելու ուղղությամբ աշխատանքները դեռևս բավարար չեն /մասնավորապես՝ թեքահարթակների կառուցման/ աշխատանքները, թեև առկա է նպաստավոր օրենսդրական դաշտ, սակայն պետական ու տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, հասարակական, մշակութային, մարզական կառույցներ, ընտրատեղամասեր և այլն, շարժողական խնդիրներ ունեցող անձանց համար մուտքի մատչելիության ապահովումը դեռևս հիմնախնդիր է մնում:

Մարզի համայնքապետարաններում և վարչական ղեկավարների նստավայրերում /թվով 113/ առկա են թեքահարթակներ 35-ում, 36-ը մատչելի է շինարարական տեսակետից անվասայլակ օգտագործող մարդկանց համար, իսկ 42-ում խնդիրն առկա է:

Մարզի 163 կրթական հաստատություններից 104-ում առկա է թեքահարթակ, շինարարական տեսակետից մատչելի են 33-ը, իսկ 26 դպրոցում դեռևս թեքահարթակ չկա:

Մարզի իրավաբանական անձի կարգավիճակ ունեցող 31 առողջապահական ընկերություններից 28-ում առկա են թեքահարթակներ, շինարարական տեսակետից մատչելի են 3-ը: Նույն ընկերությունների կազմում գործող շուրջ 90 բուժակ-մանկաբարձական կետերից 12-ում կառուցված են թեքահարթակներ, իսկ մնացածը կարելի է մատչելի համարել, քանի որ տեղակայված են հիմնականում միահարկ շինություններում:

Շուտով շահագործման կհանձնվի Վանաձորի բժշկական կենտրոնը, որտեղ պահպանված են հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար իրավական ակտերով սահմանված շինությունների մատչելիության պայմանները:

Դեբետ համայնքում կառուցվում է «Սմարթ» կենտրոնը, որն ապահովված է հաշմանդամություն ունեցող անձանց սպասարկման միջազգային չափանիշներով սահմանված անհրաժեշտ պայմաններով:

Մարզպետարանի պատվիրատվությամբ նախագծվող և կառուցվող բոլոր շինություններում նույնպես հատուկ ուշադրություն է դարձվում հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պահպանմանը, մասնավորապես՝ 2017թ. Վանաձորի թիվ 27 դպրոցը և Օձուն համայնքի Հազվի բնակավայրի հանդիսությունների սրահը կահավորվել է թեքահարթակով, իսկ Վանաձորի թիվ 16 դպրոցում վերակառուցվել է սանհանգույցը:

Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող Լոռու մարզային հանձնաժողովը 2017թ. հրավիրել է 6 նիստ /որից՝ 2-ը արտագնա/ օրակարգային 36

հարցերով: Հանձնաժողովի նիստերը եղել են ընդլայնված, դռնբաց և լուսաբանվել են ՁԼՄ-ներով /մամուլ, հեռուստատարընկերություն/, իսկ Լոռու մարզային հանձնաժողովի գործունեության մասին առկա բոլոր տվյալները տեղակայվել են մարզպետարանի կայք-էջում՝ առանձնացված ըստ նիստերի հերթականության և արձանագրությունների: Հանձնաժողովի նիստերին օրակարգային են եղել ՀՀ ԱՍՀ նախարարության հաշմանդամների և տարեցների հիմնահարցերի վարչության և Վանաձորի բաղվածության կենտրոնի մասնագետների թեմատիկ զեկուցումները, «Հասարակական կազմակերպությունների մասին» ՀՀ նոր օրենքի, ՀՀ-ում ֆունկցիոնալության, հաշմանդամության և առողջության միջազգային դասակարգման կիրառության, Հաշմանդամություն ունեցող 2- 18 տարեկան երեխաների կենսագործունեության մասնակցության և միջավայրային գործոնների գնահատման մեթոդական մոտեցումների մասին հանրային հետաքրքրություն ունեցող հարցերը և այլն:

Հանձնաժողովը 2017թ. նոյեմբերի 15-ից մինչև դեկտեմբերի 15-ը հայտարարվել է հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների և հիմնահարցերի լուծմանը նվիրված միամսյակ /իրազեկումը կատարվել է նշված լրատվամիջոցներով: Համառոտագրությունը ներկայացվել է տարեվերջյան նիստում:

Մարզպետարանը սերտ համագործակցության մեջ է մարզում գործող միջազգային և տեղական հասարակական կազմակերպությունների /նրանց մասնաճյուղերի/ հետ, նրանցից մեծ մասը ընդգրկված են մարզպետարանում գործող տարբեր հանձնաժողովներում կամ տարածաշրջանային համակարգող խորհուրդներում: Մասնավորապես՝ «Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ, «Հայկական Կարիտաս» ԲՀԿ, «Վորլդ Վիժն Հայաստան» ՄԲԿ, «Լիարժեք կյանք» ՀԿ, «Խուլերի կրթամշակութային կենտրոն» ՀԿ, «Երուսաղեմի բժշկական Սուրբ Ղազարի Օրդենը Հայաստանում» բարեգործական հիմնադրամ, «Երիտասարդական ալիք» ՀԿ, «Սպիտակ բազե» ՀԿ, «Լուսաստղ» ԲՀԿ, «Մանկական կենտրոն» ԲՀԿ, «Մոլորակ» ԲՀԿ, «Ունիսոն» ՀԿ, «Սպիտակ-Ֆերմեր» ՀԿ, «Լոռու զարգացման կենտրոն» ՀԿ, «Ապագա Սպիտակ» տարածքային զարգացման ՀԿ, «ՀՀ պատերազմի, զինված ուժերի, աշխատանքի վետերանների խորհուրդ» ՀԿ, «Ստեփանավանն է խոսում» ԲՀԿ, «Զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների միություն» ՀԿ, «Համայնքային համախմբման և աջակցման կենտրոն» համայնքային ՀԿ, «Համայնքային իրավաբանների միավորում» ՀԿ, Գործատուների տարածքային միություն, Երիտասարդ տնտեսագետների ասոցիացիա և այլն:

Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանությամբ զբաղվող «Սպիտակ բազե» ՀԿ-ն իր աշխատանքները կազմակերպում է մարզպետարանի աջակցությամբ «Սպիտակի բժշկական կենտրոնի» մասնաշենքերից մեկում տրամադրված տարածքում:

Հաշմանդամություն ունեցող անձանց և նրանց հիմնահարցերով զբաղվող միջազգային և տեղական հասարակական կազմակերպությունների սոցիալական աջակցության ծրագրերի վերաբերյալ տեղեկությոնը ներկայացված է ստորև:

ա/ Տեղեկատվություն մարզում գործող ցերեկային կենտրոնների վերաբերյալ

	Անվանումը	Տեղակայման վայրը	Տրամադրվող ծառայության համառոտ	Շահառուների	Ֆինանսավորման
--	-----------	------------------	--------------------------------	-------------	---------------

		/հասցե/	նկարագրություն	թիվը /տարեկան/	աղբյուրը
1	«Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ	Վանաձոր, Ներսիսյան 6	Տարեց, նաև հաշմանդամ անձանց զբաղվածություն	124	պետբյուջե
2		Սպիտակ, Չարեցի 10	Տարեց, նաև հաշմանդամ անձանց զբաղվածություն	100	պետբյուջե
3		Ալավերդի, Սանահիտ Սարահարթ թաղամաս 19ա	Տարեց, նաև հաշմանդամ անձանց զբաղվածություն	120	պետբյուջե
4		Տաշիր, Խանջյան 3	Տարեց, նաև հաշմանդամ անձանց զբաղվածություն	52	պետբյուջե
5	«Լիարժեք կյանք» ՀԿ	Ստեփանավա ն, Նժդեհի 17/23ա	Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների կրթադաստիարակ- չական ծառայություն	40՝ մշտակա ն հաճախ- մամբ	պետբյուջե
6		Տաշիր, Գագարինի 7	Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների կրթադաստիարակ- չական ծառայություն	20՝ մշտակա ն հաճախ- մամբ	պետբյուջե
7	«Հայկական Կարիտաս» ԲՀԿ	Տաշիր	Տարեց, նաև հաշմանդամ անձանց զբաղվածություն	60	դոնոր կազ- մակերպո ւթյան միջոց- ներով

բ/ Տեղեկատվություն մարզում գործող տնային պայմաններում միայնակ հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական սպասարկման վերաբերյալ

	Անվանումը	Տեղակայմա ն վայրը /հասցե/	Տրամադրվող ծառայության համառոտ նկարագրություն	Շահառո ների թիվը /տարեկան/	Ֆինանսավ որման աղբյուրը
1	«Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ	Վանաձոր, Ներսիսյան 6	Տարեց, նաև հաշմանդամ տարեցների խնամք	70	պետբյուջե
2		Ալավերդի,	Տարեց, նաև հաշմանդամ	15	պետբյուջե

		Սանահին-Սարահարթ թաղամաս 19ա	տարեցների խնամք		
3	«Հայկական Կարիտաս» ԲՀԿ	Վանաձոր	Տարեց, նաև հաշմանդամ տարեցների խնամք	80	դոնոր կազմակերպության միջոցներով
4	Հայկական Կարմիր Խաչի Լոռու մարզային մասնաճյուղ	Վանաձոր	Տարեց, նաև հաշմանդամ տարեցների խնամք /ծրագիրը շարունակական է, շահառուների թվի մեծացման միտումով/	30	Շվեյցարական և Հայկական կարմիր խաչի աջակցությամբ

գ/ Տեղեկատվություն մարզում գործող հաշմանդամություն ունեցող անձանց շուրջօրյա խնամք տրամադրող հաստատությունների վերաբերյալ

	Անվանումը	Տեղակայման վայրը /հասցե/	Տրամադրվող ծառայության համառոտ նկարագրություն	Շահառուների թիվը /տարեկան /	Ֆինանսավորման աղբյուրը
1.	Վանաձորի տարեցների տուն	Վանաձոր, Մայմեխի խճ. 8	Միայնակ, սոցիալապես անապահով տարեցների խնամք	50-55 /միջինը/	ՀՕՖ ֆինանսավորում և պետական աջակցություն
2.	Կյանքի հաց ՀԿ-ի «Հույսի տուն» հանգստավայր	Վանաձոր, Աբեղյան	անօթևան, անժառանգ /անխնամ/ և անկողնային խնամքի կարիք ունեցող տարեցների /ներառյալ՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց/ խնամքի ծառայություն	30-50 /միջինը/	մասնավոր կառույց է

Ընդգրկված աշխատանքներ են իրականացնում մարզում գործող տեղական ՀԿ-ները /ներկայացվում է համառոտագիրը/:

«Լիարժեք կյանք» ՀԿ-ն առանձնանում է իր բազմակի ծրագրերով, շարունակել է գործել ՀԿ-ի Հատուկ կարիքներով անձանց կրթության և զարգացման Ստեփանավանի և Տաշիրի տարածաշրջանների համայնքային կենտրոնը, որտեղ սպասարկվում են

Ստեփանավանի և Տաշիրի տարածաշրջանների ավելի քան 60 շահառուներ, ինչպես նաև 160 ռիսկի գոտում գտնվող երեխաներ ու պատանիներ /առողջ ապրելակերպի, առաջին օգնության, իրավունքի, երթևեկության կանոնների դասընթացներ, արտթերապիա, մասնավորապես՝ կավագործության, երաժշտաթատերական մանրապատումների և այլ ուսուցողական հմտությունների ձեռքբերում և այլն/:

Ավելի քան 10 տարի է, ինչ ՀԿ-ն կազմակերպում է «Ամառային ներառական ճամբար», որտեղ 2017թ. իրենց հանգիստը անցկացրեցին 156 երեխա, որոնցից 50%-ը ունեն հաշմանդամություն: Ճամբարն այս տարի գործեց Հայաստանում ԱՄՆ և Լիտվայի դեսպանատների և Զինիշյան հիշատակի հիմնադրամի աջակցությամբ:

Ստեփանավանում գործում է «Լիարժեք կյանք» ՀԿ-ի Անկախ կյանքի կենտրոնը, որտեղ 2017թ. աջակցություն է ստացել 4 շահառու

- «Հավասար իրավունքներ, հավասար հնարավորություններ» ՀԿ-ն այս տարի «Միջմշակութային ուսումնասիրությունների, ուսուցման և երկխոսության կենտրոնի» աջակցությամբ (ԵՄ-ի ֆինանսավորմամբ) իրականացրեց «Հայկական գույներ» ծրագիրը, որի շրջանակներում Վանաձորում 2017թ. ապրիլին հիմնադրվեց կարի սոցիալական ձեռնարկություն, որտեղ թվով 4 (3 աղջիկ, 1 տղա, նրանցից՝ 2 հաշմանդամ) ձեռք բերելով կարողի հմտություններ կազմակերպությունում անցել են աշխատանքի: Նրանք զբաղված են հայկական ավանդական տիկնիկների, գոգնոցների, դեկորատիվ բարձերի, սրբիչների և անկողնային պարագաների արտադրությամբ: Հաշմանդամություն ունեցող անձանց աշխատանքով ապահովելու համար 2017թ. «Զբաղվածության (այդ թվում՝ անհատ ձեռներեցության, ձեռնարկատատիրական գործունեություն) բնագավառում հավասար հնարավորությունների ստեղծման գործում ներդրած ջանքերի համար» անվանակարգում պարգևատրվեց «Հավասար իրավունքներ, հավասար հնարավորություններ» հասարակական կազմակերպության նախագահ Անուշ Ասլանյանը:

- «Երուսաղեմի բժշկական Սուրբ Ղազարի Օրդենը Հայաստանում» բարեգործական հիմնադրամի տնօրեն Ժակլին Հեքիմյանը 2017թ. ևս շարունակեց իր համագործակցային և բարեգործական գործունեությունը:

- «Խուլերի կրթամշակութային կենտրոն» ՀԿ-ն կազմակերպել է մի շարք մարզամշակութային միջոցառումներ և էքսկուրսիաներ: ՀԿ-ն ակտիվ է եղել հատկապես մարզական միջոցառումների ժամանակ:

- Վանաձորի «Մանկական կենտրոն» ՀԿ-ի աջակցությամբ իրականացվում են տարբեր ծրագրեր, մասնավորապես՝ ամեն տարի իրականացվում է Լոռու մարզի ողնաշարի խնդիրներ ունեցող շուրջ 100 հաշմանդամ երեխաների բուժզննումը /շահառուներ են ընդգրկվում նաև Շիրակի մարզից/ Գերմանիայից ժամանած բժիշկների կողմից:

- «Սպիտակ բազե» և «Երիտասարդական ալիք» ՀԿ-ներն իրականացնում է մի շարք ծրագրեր, մասնավորապես՝ վերականգնողական տարբեր պարագաների բաշխում /անվասայլակ, քայլակ, հենակ, ձեռնափայտ և այլն/, «Խաչվող ուղիներ» ՀԿ-ն՝ հաշմանդամ երեխաների շրջանում իրականացնում է «Արթերապիա» ծրագիրը, «Մոլորակ» մշակութային լրատվական ԲՀԿ-ն կազմակերպում է հաշմանդամ երեխաների մասնակցությունը տարբեր միջոցառումներին, «Ինֆորմացիոն կենտրոն» ՀԿ-ն հաշմանդամների ուսուցանում է համակարգչային դասընթացներ և այլն:

ՀՀ Լոռու մարզի հաշմանդամություն ունեցող մարզիկները 2017թ. արձանագրել են մի շարք հաջողություններ, մասնավորապես՝

✓ Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն հաշմանդամ մարզիկ» մրցույթի հանրապետական եզրափակիչ փուլին՝ ՀՀ Լոռու մարզը գրավեց պատվավոր առաջին տեղը /թիմի ավագ՝ Ռուբեն Մխիթարյան/՝ կրկնելով նախորդ տարվա հաջողությունը: Անհատական ցուցանիշներով հաղթողներ դարձան Անուշ Ասլանյանը /շաշկի/, Հարություն Մխիթարյանը /մինչև 70 կգ, բազկամարտ/ և Ռոնիկ Ղալայանը /70կգ-ից բարձր, բազկամարտ/, 2-րդ տեղ գրավեց Սարգիս Սարգսյանը /շախմատ/: Հաջող հանդես եկան նաև «Խուլերի կրթամշակութային կենտրոն» ՀԿ-ի անդամներ երրորդ մրցանակակիրներ Սենիկ Սերոբյանը /եռամարտ/ և Աննա Մարգարյանը /եռացատկ/:

✓ Խուլերի աշխարհի կրկնակի չեմպիոն, միջազգային կարգի սպորտի վարպետ Սենիկ Սերոբյանը /Վանաձոր, ըմբշամարտ, 61 կգ/ դարձավ ՀՀ չեմպիոն, իսկ Սուրդյիմպիական խաղերում գրավեց 5-րդ տեղը, իսկ Մոսկվայում անցկացված միջազգային մրցաշարում նվաճեց բրոնզե մեդալ:

✓ Սուրդյիմպիական խաղերում /Սամսուն, Թուրքիա/ աշխարհի փոխչեմպիոն, Եվրոպայի 2015թ. չեմպիոն Ռոբերտ Գևորգյանը /ձյուդո, 66կգ/ դարձավ փոխչեմպիոն:

✓ Սուրդյիմպիական խաղերում /Սամսուն, Թուրքիա/ 2017թ. Գագիկ Սերոբյանը /ըմբշամարտ, 80 կգ/ գրավեց 5-րդ տեղը:

✓ Խուլերի շախմատի ՀՀ չեմպիոն դարձավ Սարգիս Աթաբեկյանը՝ կրկնելով նախորդ տարիների հաջողությունը:

✓ Խուլերի ֆուտզալի «Լոռի» թիմը դարձավ ՀՀ փոխչեմպիոն:

✓ ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար հաշմանդամություն ունեցող անձանց «Լավագույն մարզական ընտանիք-2017» մրցաշարի հանրապետական եզրափակիչ փուլում ՀՀ Լոռու մարզի Սպիտակ համայնքից առաջին խմբի հաշմանդամ Ստասիկ Նազարյանի ընտանիքը գրավեց առաջին տեղը՝ կրկնելով իր նախորդ տարիների ցուցանիշը:

✓ Կազմակերպվել են «Տարեցների մարզական խաղեր» մրցույթի տարածաշրջանային և մարզային փուլերը: Լոռու մարզային թիմը գրավեց 2-րդ տեղը:

✓ «Լիարժեք կյանք» ՀԿ-ի թիմն 2017թ. հոկտեմբերին Ստեփանակերտում կայացած Արցախի Բոչիայի բաց առաջնությանը գրավեց երկրորդ տեղը:

✓ Ծանրակշիռ հաջողություններ են արձանագրել վանաձորցի անվասայլակով տեղաշարժվող Հարություն Մխիթարյանը, Լոռու մարզի կույրերի կազմակերպության անդամ Համլետ Մեջլումյանը և այլոք, ովքեր 2017թ. ևս արձանագրեցին մարզական հաջողություններ:

✓ Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների համար կազմակերպվել է «Երեխաների խնամքի և պաշտպանության լավագույն մարզական հաստատություն» մրցույթ ստուգատեսը:

✓ **Ամռանը կազմակերպվել է ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն հաշմանդամ մարզիկ» մրցույթի Լոռու մարզային փուլը/հաշմանդամ երեխաների մասնակցությամբ/:**

Մարզպետարանի ուշադրության կենտրոնում են եղել նաև տարեց անապահով քաղաքացիների հիմնահարցերը: Լոռու մարզի բնակչության /221.100/ շուրջ 14%-ը /շուրջ 31.000 մարդ/ 63 տարեկանից բարձր են, որից՝ ծերության սոցիալական կենսաթոշակ են ստանում շուրջ 2%-ը, իսկ աշխատանքային կենսաթոշակառուների գերակշիռ մասը կանայք են: Տարեցները հիմնականում ունեն գրեթե նույն հիմնախնդիրները, ինչ հաշմանդամություն ունեցող անձինք:

Մարզի պետական խնամակալական հաստատություններում և բարեգործական կազմակերպությունների /Հայկական Կարմիր Խաչի հայկական ընկերություն, «Առաքելություն Հայաստան», «Հայկական Կարիտաս»/ ծրագրերում ընդգրկված բնակվող տարեցներին տարվա ընթացքում բազմաթիվ այցելություններ են կատարվում:

Ավանդույթի համաձայն Լոռու մարզպետը միշտ աջակից է Տարեցների օրվա միջոցառումների կազմակերպման գործում: Այս տարի Վանաձորի տարեցների տանը և «Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ-ի Վանաձորի համայնքային կենտրոնին տոնական միջոցառումների և խնջույքի կազմակերպման համար հատկացվեց հատկացրեց համապատասխանաբար 100.000 և 50.000 դրամ: Իսկ Ամանորի կապակցությամբ 100.000 դրամ հատկացվեց նաև Երկրապահ կամավորականների մարզային կազմակերպությանը:

Վանաձորի տարեցների տուն այցելեցին Լոռու մարզպետի տեղակալ Տիգրան Բադոյանը, սոցիալական ապահովության բաժնի պետ Վալերի Զաղինյանը, իսկ «Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ-ի Վանաձորի համայնքային կենտրոն՝ մարզպետարանի սոցիալական ապահովության բաժնի աշխատողները, այլ պաշտոնատար անձինք, ովքեր շնորհավորեցին տարեցներին, զրուցեցին նրանց հետ: «Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ-ի Վանաձորի համայնքային կենտրոնը իր շահառուներին նվիրեց տաք գուլպաներ:

«Հայկական Կարիտաս» ԲՀԿ-ի «Տնային խնամք միայնակ ծերերին» ծրագիրն իրականացնողները ավանդական «Պարզևիր ժպիտ» ակցիայի շրջանակներում հոկտեմբեր ամսվա ընթացքում տարբեր միջոցառումներ նվիրեցին տարեցներին:

Ինչպես ամեն տարի այս տարի ևս շահառուների համար կազմակերպվեցին տոնական միջոցառումներ, որոնց ակտիվ մասնակցեցին նաև շահառուները՝ իրենց երգ ու պարով, ասմունքով:

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից տրամադրված 100 և ավելի տարեկան թվով 7 երկարակյաց բնակիչներին համայնքների ղեկավարների կողմից կատարվել են այցելություններ, հանձնվել նվերներ:

Հոկտեմբերին մարզի մի շարք համայնքներում անցկացվել են Տարեցների մեծարման միջոցառումներ: Այցելությունները և տոնական միջոցառումները լուսաբանվել են մարզի ԶԼՄ-ների կողմից:

Մարզի ՍԱՏՄ-ների կողմից 2017թ. ընթացքում 10 անձանց համար կազմվել են փաստաթղթային փաթեթ՝ ծերանոցներում տեղավորելու խնդրով /նախորդ տարի՝ 17/:

Փախստականների և միգրացիայի հիմնահարցեր

01.01.2018թ. դրությամբ մարզում փաստացի բնակվում են ավելի քան 7500 փախստական, որից քաղաքացիություն են ստացել շուրջ 6000 անձ: **Աշխատունակ են՝ 3.465 մարդ (46.2%), նախկին քաղաքաբնակներ՝ 6.750 մարդ (90%):**

1999-2005թթ. բնակարանային խնդիր է լուծվել փախստականների 292 ընտանիքների համար /Փախստականների նորվեգական խորհրդի, ՄԱԿ-ի և ՀՀ պետբյուջեի միջոցներով (20՝ Արջուտում, 16՝ Տաշիրում, 54՝ Վանաձորում, 52՝ Սպիտակում, 56՝ Ստեփանավանում, 58՝ Նոր Խաչակապ, Ղուրսալի, Զրաշեն, Սարամեջ համայնքներում):

Դեռևս բնակարանի կարիքավոր ընտանիքների թիվը մարզում կազմում է 195:

2006-2017թթ. Լոռու մարզում փախստական ընտանիքների բնակարանային ապահովման ծրագիր չի իրականացվել:

Զոհված և հաշմանդամ զինծառայողների հիմնահարցեր

ՀՀ կառավարության 09.06.2005թ. թիվ 947-Ն որոշման պահանջներով է ընթանում զոհված (մահացած) և հաշմանդամ (վիրավոր) զինծառայողների (ազատամարտիկների) ունեցող ընտանիքների բնակարանային ապահովման աշխատանքները:

Ներկայումս ՀՀ Լոռու մարզում բնակարանի կարիքավոր են 59 (9 զոհվածի և 50 զինհաշմանդամություն ունեցողի) ընտանիքներ /անօթևան են 31-ը/: Նախորդած տարիներին Լոռու մարզում բնակարան կամ բնակարան ձեռք բերելու համար ֆինանսական աջակցություն են ստացել զոհվածի և զինհաշմանդամի 242 ընտանիքներ:

2017թ. ՀՀ ՊՆ բնակապահովման ծրագրի միջոցով իրենց բնակարանային պայմանները բարելավվեցին 15 զոհված զինծառայողի և առաջին խմբի 3 զինհաշմանդամների ընտանիքներ: ՀՀ Լոռու մարզպետարանը ՀՀ ՊՆ-ի հետ համատեղ կատարված փաստաթղթային ուսումնասիրման հիմքով ցուցակներից հանվել են 10 ընտանիքներ /որից՝ 1 զոհվածի/:

29.06.2017թ. Վանաձորում նշվել է անհայտ կորած զինծառայողների հիշատակի օրը թվով 16 անհայտ կորած զինծառայողների ընտանիքների մարզպետի կողմից տրամադրվել է 20.000-ական դրամ, ամբողջը՝ 320.000 դրամ:

Առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչությունը 2017թ. ընթացքում պատասխանել է քաղաքացիների 1138 դիմումների և 1371 գրությունների: Ժամկետանց հանձնարարականներ չկան:

Սոցիալական աշխատողի օրվա կապակցությամբ ՀՀ Լոռու մարզպետի շնորհակալագրերով են պարգևատրվել սոցիալական աջակցության, կենսաթոշակային ապահովության, զբաղվածության տարածքային մարմինների մասնագետներ, մի շարք միջազգային և տեղական ՀԿ-ների ներկայացուցիչներ, իսկ հաշմանդամության հիմնախնդիրներով զբաղվող կազմակերպություններին և անհատներին պարգևներ են տրվել ըստ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից սահմանված անվանակարգերի:

ՀՀ Լոռու մարզպետարանի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչությունում գործում է թեժ գիծ՝ 0322 2-33-99 հեռախոսահամարով **/առողջապահության և սոցիալական ապահովության հարցերով/**, իսկ «Լիարժեք կյանք» ՀԿ-ի կողմից իրականացվող «Ամեն ինչ մեզ համար, մեզ հետ» ծրագրի շրջանակներում գործում է 080001311 անվճար թեժ գիծը: **Հեռաձայնողների հարցերն առնչվում են առողջապահական, սոցիալական և շատ այլ ոլորտներում խախտված իրավունքներին, որոնց անմիջապես անդրադարձ է եղել: «Լիարժեք կյանք» ՀԿ-ի և գործընկեր կազմակերպությունների գրասենյակներում իրավաբանի կողմից մատուցվել է անվճար իրավաբանական խորհրդատվություն:**